

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Dărăpănarea locurilor sfinte.

Datorițele creștinilor ortodoxi.

Știri dureroase ne vin dela Locurile Sfinte.

Locurile Sfinte trăesc într'o groază, neconținută și alarmantă surescitare, provocată de cutremure de pământ, ce umplu de adâncă îngrijorare sufletele celor ce se îngrijesc de soarta lor.

Vechea și istorica biserică a Sf. Invierii, care se află de asupra Sf. Mormânt, clădită la anul 320 după Christos, de Sf. Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, s'a dărâmat tot astfel frumoasa mănăstire a Sf. Ioan Botezătorul din pustiile Iordanului, în apropierea de locul unde Domnul a primit Botezul, a fost distrusă, ca și multe alte lăcașuri de vrednică închinare ortodoxă, a căzut pradă ruinei puternicilor zguduirii ale cutremurelor.

Astăzi, când Patriarhia din Ierusalim însărcinată cu cea mai înaltă delegație din partea ortodoxiei trece printr'o mare suferință, și acută criză și jenă financiară, când privirile ei sunt ațintite spre vitalitatea ortodoxismului Țării Românești, o puternică mișcare de ajutorare se impune.

E o pioasă datorie creștinească ca acest monument, mărturie ale sufletului unor epoci de nădejde și cucernică cugetare, să fie readuse la starea lor de măreție din trecut.

Grija ca Locurile Sfinte să fie materialmente bine îndestulate a stăpânit în mare măsură duhul societății românești din veacurile trecute, când voievozii și boerii drept credincioși, din inițiativă particulară se ilustrau prin bogatele lor danii, și înzestrări de biserici și mănăstiri, aceste admirabile flori de credință și artă, cu moșii, odoare de preț și multe altele.

Precara materială a Ierusalimului, inima ortodoxiei, cu rele consecințe asupra situației morale în lupta cu neîncetatele atacuri pe cari celelalte confesiuni le dau pentru cucerirea înțetății, greu lovit și de împrejurările schimbate ale vremurilor de azi, ne cere să arătăm fapte de binefacere, pentru sprijinirea și apărarea intereselor supreme ortodoxe la Sfintele Locuri.

Sunt datorii pe cari trebuie să le împlinim spre cinstea bisericii noastre și spre întărirea ortodoxiei pentru a scăpa Locurile Sfinte de ruină.

Ierusalimul, prin pierderea marelui sprijin al Rusiei pravoslavnice, a suferit cea mai grea lovitură. Asistența ei morală și materială până eri, asigura lupta în concurența desfășurată pentru preponderența stăpânirii izvoarelor creștinismului.

Patriarhia din Ierusalim merită recunoștința creștinătății întregi pentru faptul cum a știut să câștige și să păstreze Locurile Sfinte drept mărturie ortodoxiei noastre. Ierusalimul și Palestina e țara de religie și de spiritualitate prin excelență și aci se încrucișează interesele tuturor cultelor, tuturor regiunilor. O datorie morala obligă pe toate bisericile ortodoxe să-și îndrepte atenția spre aceste laturi, spunea S. S. Patriarhul Miron în referatul către Sf. Sinod asupra călătoriei, făcute anul trecut.

Și glasul Sanctității Sale astăzi cu o autoritate și mai mare prin investirea cu o îndoită suveranitate, trebuie să fie ascultat.

Istoria tuturor popoarelor ne arată că religia este înălțarea omului spre ideal. Prin învățătura evangheliei, adusă nouă de Divinul Învățător, sufletele popoarelor s'au ridicat și s'au înălțat. În măsura în care ideia creștină

este principiul călăuzitor al vieții publice și de stat în aceeași măsură se afirmă și tăria popoarelor.

Ierusalimul, locul de frumusețe morală pentru creștinătate își trăește amurgul unei splendori, în tristețe și sărăcie profundă.

Leagănul creștinismului unde a trăit Mântuitorul în propovăduirea Evangheliei sublime, de unde lumina lui Christos s'a răspândit pentru toate popoarele lumii, se apropie cu începutul de mormânt, ducând cu el doar gloria trecutului și resemnarea martiriului.

Să salvăm Locurile Sfinte cari trăesc momentele cele mai critice ale istoriei lor.

V. Constantinescu.

Vizită canonică

la Cutina, Lăpușnic, Dobrești, Ohaba lungă, Cladova, Ierșnic, Remetea luncă, Leucussești, Mănăstur, Pădurani, Rachita și Re-caș din protopopiatul Balințului.

Zilele de 13, 14, 15 și 16 Septembrie a. c. au fost zile de mare bucurie și mângăere pentru credincioșii noștri din aceste parohii, căci au avut fericirea să fie vizitate de Prea Sfinția Sa Episcopul eparhial, *Dr. Grigorie Gh. Comșa* care — necruțând nici o ostăneală, — cutreeră Eparhia Aradului dealungul și dealatul peste văl și peste dealuri, ca să-și vadă fiii sufletești și să-l întărească în dragostea lui Dumnezeu și a deaproapelui, în dragostea de Patrie și de neam.

În dimineața zilei de 13 Septembrie a. c. la orele 7 ¹/₂ a plecat dela reședință cu automobilul însoțit de consilierul referent *Mihailu Păcățian* și de diaconul *Ignatie Raica*.

La orele 11 ¹/₂ sosim la Balinț, unde este întâmpinat cu multă dragoste de adm. protopopesc *Ioan Trifu* și de primpretorele plasei, d-l *Dr. Gh. Albu*escu fiind prezenți, domnii: *Cinpe* subprefectul județului Severin, *Dr. Mircu* medic și deputat în Adunarea eparhială din Arad, *Gh. Papp* notar, *Șt. Puta*, *Cărăbaș* dir. inv., *Dr. Cristurea* medic pe plasă, *Chiser* agronom, *Jurma* inv. pens. *Lupu*, picher de drum și alții împreună cu mai mulți țărani.

Comuna Balinț a fost vizitată în anul 1927. De astădată în Balinț s'a luat numai masa, la locuința părintelui *Nicolae Ardelean*. Cu toate acestea intelectuali, împreună cu poporul au ținut ca și de astădată să aducă Pr. Sf. Sale omagiile lor de dragoste, alipire și recunoștință.

La orele 3 ¹/₂ trecem la *Cutina* care este situată pe colina din marginea dreaptă a râului *Bega*. În vechime nu era pe locul actual, ci undeva pe deal, unde și azi se mai văd puține urme.

La intrarea în comună, Pr. Sf. Sa este întâmpinat de o mare mulțime de popor în frunte cu primarul *I. Iovescu*, care în câte-va cuvinte urează Pr. Sf. Sale bun sosit. Pr. Sf. Sa mulțumește pentru frumoasa primire, ce i-s'a făcut și binecuvintează poporul.

Strada de 2 klm. este împodobită cu verdeață și covoare lucrate de mâna țăranilor noastre. În apropierea sf. biserici, Pr. Sf. Sa este întâmpinat de școlari, toți cu drapele în mâni, în frunte cu învățătorul director *V. Tulea*, care în cuvinte bine simțite binevenitează pe Pr. Sf. Sa. În ușa sf. biserici este întâmpinat de preotul local, *Nicolae Burdia* cu sf. *Evanghelle* și *Sf. Cruce*. Se face un scurt serviciu divin oficiat de Pr. Sf. Sa asistat de mai mulți preoți. Preotul *N. Burdia* face o scurtă dare de seamă despre situația parohiei din care remarcăm, că biserica actuală este zidită în anul 1899. În cursul anului 1926 s'a renovat din nou, când s'a așezat în perețele dela intrare în biserică „Placa“ comemorativă cu numele eroilor din comună. În Cutina avem 919 suflete ort. române, și 13 sectari. Poporul cercetează destul de regulat sf. biserică. Sunt mai multe căsătorii încheiate numai cu contract civil. În parohie este înființată societatea „Casa Culturală“ și este înființată „Sfântului Gheorghe“ și este înființat „Fondul milelor“ și „Fondul pentru zidirea casei parohiale“. E timpul suprem că în Cutina să se zidească o casă parohială. Ne place să credem că bunii noștri credincioși din Cutina în scurtă vreme se vor apuca de zidirea casei parohiale.

Apoi Pr. Sf. Sa începe a vorbi despre datorința credincioșilor de a trăi o viață curată creștinească păzind poruncile lui Dumnezeu și de a ține cu tărie la Biserica străbună. Cuvintele Pr. Sf. Sale au făcut asupra credincioșilor o adâncă impresiune. S'a citit rugăciunea de deslegare și sau împărțit mai multe broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox“.

Pr. Sf. Sa a distins cu înalta Sa vizită pe preotul local *Nicoale Burdea*.

De aici trecem la *Lăpușnic*. Sosim la orele 6 p. m. La intrare în comună ne așteaptă multă lume în frunte cu notarul *Belințan* în haine de sărbătoare. Primarul comunei *Ioan Moiescu* roștește un scurt cuvânt de bună sosire.

Strada de ambele părți împodobită cu verdeață iar ferestrele cu covoare frumoase. Înaintea sf. biserici așteaptă școlarii și școlărițele cari aclamă pe Pr. Sf. Sa. În ușa biserici Pr. Sf. Sa e întâmpinat de preotul *Ioan Jurca*.

Se face un scurt serviciu divin. Din raportul preotului despre situația parohiei remarcăm următoarele părți mai însemnate. Sf. biserica, s'a zidit înainte cu 150 ani; dar la început era lacaș de închinare pentru parohia *Lăpușnic* și *Dobrești* și era așezată pe deal dinspre miază noapte de comuna aceasta.

Cam pe la 1820—1825 a fost ridicată de acolo și adusă în locul, unde se află astăzi. Locul de mai înainte este eternizat prin o cruce de lemn ridicată de credincioșii acestei parohii. Matricule există dela anul 1770.

În Lăpușnis avem 522 de credincioși ort. români dintre cari în 1 Iulie și 8 Aug. a. c. au trecut 16 inși dela biserica gr. catolică la biserica strămoșească. Au mai rămas 3 bărbați gr. catolici. În comună mai sunt 3 romano-catolici. În Lăpușnic nu avem sectari.

Case sunt 117, perechi canunate 124, concubinați 8, dintre cari 5 numai cu căsătorie civilă. Numărul celor împărțâșiți trece una sută: Biserica e cercetată destul de regulat.

Societatea „Sf. Gheorghe” este înființată din anul 1926. Capitalul bisericesc sub conducerea părintelui Ioan Jurca s'a ridicat dela 8400 la 36.000, iar în obligații la 38.000 lei fond pentru zidirea sf. biserici.

După ce preotul și-a terminat raportul, Pr. Sf. Sa ține o emoționantă cuvântare despre superioritatea sufletului și datorია omului de a se îngriji de mântuirea sufletului său. Se citește rugăciunea de deslegare și se împart între credincioși mai multe broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox”.

Cina am luat-o la părintele Ioan Jurca. Aici am fost găzduiți și peste noapte cu o deosebită atențiune și stimă. Părintele Ioan Jurca, prin activitatea sa pastorală de până acum se recomandă bine. Om tânăr fiind nădăjduim că va continua să desvolte o activitate tot mai intensă.

În dimineața zilei de 14 Septembrie a. c. — însoțiți de deputatul sinodal Dr. Mircu și prinpretorele Dr. Gh. Albușescu, — trecem la *Dobrești*, o comună la o depărtare de 2 klm. de *Lăpușnic*. Greutatea este că trebuie să treci peste un deal foarte înalt. La un moment, automobilul n'a mai putut urca dealul. A trebui să intervină Pr. Sf. Sa ca să-l miște din loc. În hotarul comunei ne-a întâmpinat un convoi de călăreți și o mare mulțime de credincioși toți îmbrăcați în haină de sărbătoare. Primarul comunei Gh. Marian salută pe Pr. Sf. Sa în câte-va cuvinte. Pr. Sf. Sa mulțumeste pentru frumoasa primire, ce i-s'a făcut și binecuvântează poporul. Strada pe unde am trecut, era împodobită cu verdeață. Școlarii înșirați înaintea sf. biserici aclamau pe P. Sf. Sa. În ușa biserici Pr. Sf. Sa e întâmpinat de preotul Ioan Jurca din Lăpușnic caare în lipsa de preot administrează și parohia *Dobrești*. Se oficiază sf. Liturghie.

La sfârșitul sf. Liturghii ieșim cu toți afară înaintea sf. biserici, fiind biserica neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor. Aici părintele administrator face o scurtă dare de seamă despre situația parohiei. Arătată că în *Dobrești* avem 277: suflete și 290 gr. catolice: De altă confesiune 12 suflete.

Biserica s'a zidit pe la anul 1820—1825. Viața religioasă morală destul de bună. Credincioșii cerce-

tează biserica destul de regulat. Perechi canunate 69, concubinați 2.

Pr. Sf. Sa ține o frumoasă predică despre cinstitirea sf. Cruci.

Se împart mai multe broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox.”

Pr. Sf. Sa distinge cu înalta sa vizită pe primarul Gh. Marian, episcopul Bulgarescu și Gh. Brancu.

După aceste vizite am întors la Lăpușnic la părintele I. Jurca, unde am luat masa. Înainte de masă Pr. Sf. Sa a făcut vizită la primarul I. Molescu, la credincioșii Gh. Mihaiu, Gh. Codănescu, M. Barbu, și I. Olariu din Lăpușnic.

După masă trecem la *Ohaba lungă* Cam la jumătate cale, la cotitura pădurii dintre *Dobrești* și *Ohabalungă*, aflăm ridicată o poartă triumfală frumos împodobită cu flori. Aici a ieșit întru întâmpinarea Pr. Sf. Sale mai mulți credincioși din *Ohaba românească*, protopopiatul *Birchiș*, în frunte cu preotul Gh. Rista, cu doamna preoteasă-învățătoare Rista, care a adus și școlarii, toți îmbrăcați în haine de sărbătoare cu flori în mână, aclamând pe Pr. Sf. Sa. Preotul Gh. Rista salută pe Pr. Sf. Sa în numele său și a păstoriiților săi. Inginerul L. Ghelsinger șeful ocolului silvic *Pădurani* salută pe Pr. Sf. Sa în numele serviciului silvic. La întâmpinare a luat parte și ajutorul de inginer C. Mezinca și brigaderul T. Cheplh.

Pr. Sf. Sa adânc mișcat de primirea această neașteptată mulțumește pentru omagiile, ce-i s'au adus și binecuvântează asistența.

După aceasta plăcută surpriză continuăm calea spre *Ohaba lungă*.

În capul satului așteaptă o mulțime de popor în frunte cu primarul A. Junescu, care în câte-va cuvinte urează Pr. Sf. Sale bun sosît. În ușa sf. biserici este întâmpinat de preotul pens. Pavel Văcărescu și Nicolae Burdia, care administrează parohia.

Se oficiază un scurt serviciu divin și se citește rugăciunea de deslegare. Din raportul preotului Pavel Văcărescu remarcăm următoarele părți mai importante:

Părăsind preotul Pavel Văcărescu parohia *Ohaba lungă* pe la anul 1877 și rămânând poporul fără preot în loc — marele proprietar strein, cu numele Paus împreună cu administratorul său Ioan Murariu, s'au folosit de ocaziune tulburând poporul. Ca urmare a uneltirilor puse la cale, femeia Ana Marinescu a dat foc bisertcii ortodoxe, rămânând credincioșii fără biserică. S'a început o agitație păcătoasă îndemnând poporul să treacă la unație. Întreg poporul a trecut la unație afară de familia fruntașului Alexandru Homoc. Administratorul domonial, Ioan Murariu este hirotonit întru presbiter gr. catolic pentru parohia *Ohaba lungă*. După ce nu i-a succes să pună mâna pe sesia parohială, revine la ortodoxie cu vre-o șapte familii.

Încetul cu încetul au revenit mai mulți credincioși la ortodoxie. În anul 1896 ortodocșii și-au zidit biserică nouă. În anul 1915 fiind reales preotul Pavel Văcărescu, cu toții au trecut la ortodoxie, iar biserica gr. catolică au fost vindută și demolată.

În Ohaba lungă avem 500 suflete. Starea religioasă morală e îmbucurătoare. Starea culturală însă lasă de dorit. Oamenii sunt sirguincioși, dar pământul e slab.

Terminând preotul raportul său, Pr. Sf. Sa ține o înălțătoare predică despre cinstirea sf. cruci arătând că M. Hristos prin scump sângele său vărsat de bună voie pe cruce ne-a scos din robia păcatelor. Îndeamnă pe credincioși să țină cu tărie la credința strămoșească.

Pr. Sf. Sa părăsește parohia în uralele entuziaște ale credincioșilor.

La orele 5^{1/2} sosim la Cladova însoțiți de vre-o 30 călăreți.

În capul satului este ridicată o poartă triumfală. Aici așteaptă o mare mulțime de popor îmbrăcați sărbătorește în frunte cu primarul R. Șelariu, care în câte-va cuvinte salută pe Pr. Sf. Sa de bun sosit. Au fost de față protopopul romano catolic Em. Lauko notarul Marczi Din Bethausen, inv. Tulda, primarul Puschinge consiliul comunal și consiliul parohial. Strada principală decorată frumos cu verdeață, cu flori și cu covoare.

În ușa sf. biserici este întâmpinat de preotul local, Ioan Capitan.

Se oficiază vecernia de Pr. Sf. Sa cu asistența mai multor preoți. Se citește rugăciunea de deslegare.

Din raportul preotului Ioan Capitan am remarcat, că comuna Cladova la început a fost împrăștiată prin diferite coline și văi și numai în secolul al XVIII-lea a fost adusă în poziția de astăzi.

În Cladova avem 720 suflete ortodoxe, un gr. catolic și un romano-catolic, 147 case cu 129 perechi cununate, 5 căsătorii încheiate numai cu contract civil și 9 concubini.

Biserica s'a zidit în 1898. Poporul e bun, blând, muncitor și cu purtări bune.

Pr. Sf. Sa începe a vorbi despre cinstirea sf. cruci, despre nemurirea sufletului și despre adevărata fericire a omului care o putem dobândi numai urmând cuvântul dumnezeiesc. Predica a fost ascultată cu o tăcere mormântală. Biserica tixită de popor.

La sfârșit s'au împărțit mai multe broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox.“

Cina am luat-o la părintele Ioan Capitan unde am fost găzduți și peste noapte.

Părintele a făcut tot posibilul, ca Pr. Sf. Sa și sulta să se simtă bine în locuința sa.

(Va urma)

Cuvinte Sincere.

În zilele de 14, 15, și 16 Septemvrie a. c. P. Sfințitul nostru Episcop Grigorie a cercetat pe credincioșii noștri părțile extreme ale eparhiei, comune situate aproape de Lugoj

Cu acest prilej gazeta Răsunetul din Lugoj în n-rul 38 a. c. dedică Episcopului nostru următorul articol elogios:

Bine ai venit Stăpâne!

Urmașii oștilor însoțitoare ale lui Ioan Huniade, carele cu câteva veacuri înainte a răzbit prin această vale prin grele lupte, desrobind cetățile Balințului și a Mănăsturului din mâinile Turcilor păgâni; valea, pe care a înalțat atât de glorios acel viteaz, apărător al Creștinătății, se află azi în plină așteptare și dorită sărbătoare.

Strănepoții iobagilor asupriți secole de-arândul de către turcii păgâni și ungurii semeți, ajunși astăzi, din mila lui Dzeu și voința marilor hotărâri omenești la independență națională și religioasă, se simt înălțați sufletește în fața clipelor, cari adăugate la cele trecute, promit să se evedențieze neîncetat harul lui Dzeu asupra acestor ținături, prin trimiterea de noi soli ai religiei creștine pe aceste meleaguri.

Fie ca sufletele credincioșilor, pe cari îi va vizita în cursul vizitațiunii Prea Sfinția Sa părintele Episcop al Aradului Dr. Grigorie Comșa, să se contopească cu nizuințele sufletești ale Arhiereului, carele nu cunoaște trudă și ostenală în misiunea Sa atât de înaltă și atât de glorioasă.

Populațiunea comunelor aparținătoare nou înființatului protopopiat al Balințului urează din tot sufletul ei: „Bine ai venit la noi Stăpâne!“

Dr. Mircu.

Alegere de protopopi.

În ziua de 18 Septemvrie a. c. s'a ținut alegerea de protopop în tractul nou al Birchișului. Toate voturile le-a întrunit singurul candidat preotul misionar eparhial Traian Cibian.

Actul alegerii l'a condus comisarul consistorial P. O. D. protopop al Lipovei părintele Fabriciu Manuilă.

În tractul Gurahânt, alegere de protopopi a fost condusă în calltate de comisar consistorial de revizor I. Georgea. Totalitatea voturilor a întrunito singurul reflectatul Constantin Lazar preot în Zeldiș.

Multe felicitări.

Cutrerând Țara mea.

Sinaia 5 August 1928

Sunt în *Sinaia* în ziua de 5 August 1928, exact 62 ani, de când tinărul Principe al României Carol de Hohenzolern, în dorul său d'a-și cunoaște Țara-patria cea nouă pornise din București într-o căruță cu 8 cai, întovărășit de Dimitrie A. Sturdza, Dr. Davila și Maiorul Fălcoianu și se oprise la Mănăstirea Sinaia din comuna Podul Neagului.

Sinaia cea minunată de azi se numea în anul 1864 Comuna Podul Neagului, și primăria ei avea în Bușteni reședința; tocmai la 1874 după dorința Domnitorului Carol aceasta comună a luat numele de „*Sinaia*” iar primăria ei din Bușteni a fost transferată la *Sinaia*, până ajunse în 1880a fi declarată de comună Urbană.

Sinaia cu aspectul încântător al orașului de azi prin situația sa în amfiteatru la o altitudine de 850m, face din ea să aibă o priveliște unică în lume asupra masivelor printre care râul Prahova își continuă cursul, așa că cu drept cuvânt scrie Dl. Iorga savantul nostru istoric: „*Se vede d'aici cea mai frumoasă priveliște din România și una dintre cele mai frumoase din lume!*”

Distraクションile numeroase puse la îndemâna publicului, împrejurimile cu frumsețele lor fermecătoare făcându-ți impresie dimineța că plutești printre nori - fac obiectul nenumăratelor plimbări și excursiuni iar terenul adaptându-se la marele sporturi de sănătate, skii, golf etc. etc. fac din această localitate *prima perlă a României ca stațiune climaterică.*

Când căldurile dogoritoare de vară topesc astfel orașelor din Țară aici, la *Sinaia* termometrul nu se ridică mai mult de 30°.

Frumosul succes al orașului i-se datorește fericii împrejurări că la sosirea Principelui Carol în țară la 1866, i-s'a oferit, pentru a se apăra de arșița dogoritoare și năbușitoare a verii din București, 2 Chilii ale vechii Mănăstiri Sinaia, fondată de credinciosul și pribeagul Marele spătar Mihail Cantacuzino încă din anul 1690.

La această mănăstire a adus la 2 Aug. 1871 pe tânăra sa Soție - Principesa Elisabeta de Wied, care în timpul petrecut atunci aci, a schițat cu cărbunele pe pereții chiliilor figurile contimporanilor de seamă ca: Zoe Benzescu — prietena Sa intimă și duhovnica Sa, portretul regelui Carol cu barbă neagră și deasă, Titu Maiorescu, Generalul Florescu - organizatorul armatei românești, Dr. Carol Davila, Costică Nanu, Levater bătrânul guvernorul care a crescut-o, Vereșlaghin marele pictor rus etc. peste 72 de capete schițate care se păstrează cu pietate putându-se vedea și azi, în cele 2 cămăruțe devenite bibliotecă-muzeu al mănăstirii. Mănăstirea a fost frumos restaurată și împodobită cu daruri regești. Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Mitrofor Dionisie Starețul Mănăstirii Sinaia,

ne spunea cum, Regele Carol vizitându-l deseori îi trimitea tablouri d'o mare valoare spre împodobirea pereților, pe cari le păstrează și azi cu mare sfîntenie ca amintire dela Acela care fermecat de frumsețile naturii cu care Bunul Dumnezeu a înzestrat această regiune așa de plătorească a transformat un sat neînsemnat: Podul Neagului în *Sinaia* — perla României — Versaillesul românesc.

Stabilindu-se în timpul verei prinții noștri în mănăstirea Sinaia, la poalele impunătorului masiv al culmii Bucegilor, ale căror creste pleșuve se înalță triumfător până la 2513 m. altitudine ca vârful Omu și făcând dese plimbări pe apa Peleşului în sus pe cascade, se hotărâsc în mod definitiv la 1 Oct. 1873 pentru a-și construi, aci, o reședință de vară, pe înălțimea răpoasă a marginel de pădure de brad seculară, cu vederea spre mănăstire, pe stânga sălbaticei și inaccesibilei Văi a Peleşului, d'asupra iocului numit de către călugării d'acolo: *Mlaștina sau Zănoaga Peleşului.*

Pentru acest scop Prințul Carol cumpără dela Scarlat Crețulescu prin bunăînvoire munții: Petrica, Pâraele Cazacu și le dă Eforiei în schimbul muntelui *Petrele Arse* zis și moșia Sinaia.

Pajiștea răpoasă aleasă pentru construirea unui castel. fusese văzută de Ei, în plimbările ce le făceau d'alungul acestui impetuos torent de munte și care dela început *Li-s'a părut par'că într'adins pregătit pentru ridicarea unui mândru palat care chiar în toamna anului 1873 la 15 Oct. s'a început după planurile profesorului dela școala de politehnică din Wiena Doderar cari figurează la expoziția Wiena și cari fiecare amănunt fusese aranjat de comun acord cu principele Carol, având în comisie pe Stöhr sculptorul curții și Bosset secretarul particular al Prințului.*

Castelul Peleş ascuns în umbra pădurilor seculare, cu arhitectura sa inspirată de renașterea germană, a devenit locuința de vară a Regilor români, făcând astfel din Sinaia, reședința curții princiare, a miniștrilor, a întregului corp diplomatic și a bogătașilor țării! Azi Sinaia e și un centru industrial posedând numeroase fabrici instalate după toate cerințele moderne: fabrici de cuie, bomboane, șampanie, șuruburi, piulițe și rondole, var etc.

Aci Vodă Carol a ridicat „*Castelul Peleş*” pentru a deveni leagănul dinastiei naționale, cum grăleşte chiar prințul Dimitrie Ghica primul efor al spitalelor civile din București când cetește la 22 August 1875.

Actul de fundație:

Carol I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor. La toți de față și viitori sănătate;

Astăzi, Duminică la 10 August 1875 Noi Carol de Hohenzolern Domn al Românilor, în al 36 an al nașterii Noastre dimpreună cu Elisabeta Doamna, scumpa noastră soție și cu ajutorul celui a Tot Punitnic am pus temelie Castelului Peleş pe moșia noastră

Piatra-arsă, în vecinătatea sfintei mănăstiri Sinaia, zidită la anul 1695, de către spătarul Mihai Cantacuzino.

Clădirea acestui castel s'a început în anul 10 al Domniei Noastre, fiind președinte al consiliului de Miniștri, D. Lascar Catargiu, președinte al Senatului I. P. S. Mitropolitul Primat Calinic Miclescu și președinte al adunării Deputaților principele Dumitru Ghica iar Stareș al Sfintei Mănăstiri Sinaia S. S. Arhimandritul Onofrei.

În acelaș an s'a început și construirea drumului de fier, care va lega orașul Ploiești cu Brașovul, prin valea Prahovei.

Drept care am subscris aceasta, spre a noastră pomenire în viacurile viitoare.

Aces act de fundație împreună cu cel de construcție fură sigilate într'un tub de plumb și cu câteva monede, astăzi extrem de rari cari purtau efigia Prințului și pe cari Sublima Poartă nu le-a lăsat să circule.

Tubul fu zidit în temelie.

Construcția a început cu mari greutatea din cauza terenului fugitiv și fu întreprinsă apoi în timpul războiului 1877—78 deși se începuse și construcția căii ferate Ploiești—Sinaia—Brașov la 15 Martie 1876.

Prințul Carol trebuia să facă singur față cheltuelilor necesare castelului, numai din lista Sa civilă și averea sa personală căci *Domeniul Coroanei*, care consistă din vr'o 12 moși = 130.000 Hectare a fost creat tocmai în 1884.

La 22 Aug. 1879 se reiau lucrările și se termină și „*Foișorul*“ numit atunci: „*Casa de vânatoare*“ sau „*Casa Pădurei*“ unde se și instalează imediat Prinții-Soși zleându-i: „*Un adevărat mic raiu îngropat în brazi*“.

Aci la Foișor, au fost primiți trimișii extraordinari ai Portugaliei, Braziliei și Suediei, veniți să exprime Suveranilor Români, omagiile țărilor lor pentru Regeasca lor înaintare. La 7 Oct. 1883 se inaugurează prin Sfințirea apei și cântarea unui Te-Deum castelul ridicat numai din caseta sa personală 6.5000.000 lei de aur fără a costa un ban pe stat, dar la care azi adăugăm renovările. Cu această ocazie generalul Crețeanu șeful casei militare a Regelui în fața poporimei din Țara întreagă și nenumăraților invitați streini (căci regelui Carol îi plăcea f. mult societatea - nu s'așeză la masă fără să albă zeci de invitați) și-a Mitropolitului Primat etc, dă cetire următorului document de inaugurare:

*Eu, Carol I. Domn și Rege
cu Elisabeta Regină*

După o silință neobosită de 2 ani. în luptă cu un târâm nestatornic străbătut de izvoare, izbutit-am a pune la poalele Bucegiului, temelia acestei clădiri, în anul mântuirii 1875, iar al Domniei Noastre al IX lea, Zidirea s'a oprit pe timpul războiului pentru Neatârnaarea României. Intrat-am în această casă a noastră în anul mântuirii 1883 iar al Domniei Noastre al XVII, datui-am nume: „Castelul Peleşului“.

Acest document transcris pe pergament cu litere artistice de însăși Regina, se găsește expus actual-

mente jos în vestibulul de onoare el fu iscălit de Suverani, Mitrop. Primat, diversele personalități prezente etc.

Cu ocazia aceia s'a distribuit invitațiilor și o medalie comemorativă azi f. rară executată de marele gravor berlinez Kullrich.

Marele Stöhr, executorul operei, prezintă Regelui pe o perniță de catifea, cheia castelului artistic lucrată, cu care Suveranul deschise ușa de onoare, admirabila operă de artă în ceace privește canaturile de lemn sculptat, cât și armătura metalică artistic fasonată.

La dejunuul de gală care avu loc imediat după aceia în splendida sală de mâncare a castelului, Regele a toastat primul cu următoarele cuvinte memoriale:

„Am clădit acest castel ca semn, durabil, că dinastia lincer aleasă de națiune este aoânc înrădăcinată în această frumoasă Țară și că recompensăm dragostea poporului Nostru prin încrederea nelimitată pe care o avem în viitorul scumpel Noastre Patrii. Indeplinesc deci o sfântă datorie, o dorință vie, ridicând în această casă a Voastră, cu vin românesc, primul pahar în onoarea și pentru Fericirea României!

Brizadeana Dimitrie Ghica președ. senatului, primul Efeor al spitalelor civile din București și creatorul Sinaiei moderne împreună cu Regele Carol I. închină în numele națiunii pentru Dinastie iar ilustrul nostru Poet *Vasile Alexandri* care atunci era în toată gloria talentului său strălucitor pronunță următoarea alocuțiune:

„Din strămoși când un Domn sau Boer mare intră în casă nouă, poporul se adună și îi urează: Să ai atâtea onoruri și atâtea biruințe câte grinji și câte cărămizi sunt în casă atâta fericire și atâta glorie, câte greunțe de nisip sunt în ziduri. Aceiași urare tradițională o facem astăzi M. M. L. L. în numele Națiunii întregi. Fie ca binecuvântarea Dumnezeiască și dragostea poporului să fie totdeauna oaspeți lor în noua lor casă, încântătoare ca o poveste a Peleşului.

Pământul necesar pentru umplut râpele și golurile dela baza castelului s'a scos din vârful muntelui *Molomot*, mai bine de 100,000 m² de păm. a fost adus printr'un funicular aerian, azi sunt cazarmile Sinaiei pe locul ras.

Bucuria produsă pentru biruința neastâmpăratei naturi a terenului și terminarea Castelului a produs o adevărată fericire Regelui Carol și tovarășei Sale iubite „*Carmen Sylva*“ care scria: „*Castelul este de o frumusețe uluitoare. Peste tot numai lemn și lemn bogat sculptat. Covoare încântătoare în abundență; unde te întorci numai culori armonioase; și mai departe, casa e confortabilă peste așteptare și făcută să adăposteasca o întreagă colonie de oaspeți bine dispuși*“.

Terminarea Castelului, care a umplut de bucurie și Țara întreagă, a însemnat un mare pas înainte și decisiv pentru progresul Sinaiei ca localitate de vilegiatură, căci cât va fi Sinaia și cât va dura Castelul Peleş, va trăi și memoria Regelui Carol I și a soției sale Regina *Carmen Sylva*.

Lucia V. Babescu.

Aviz preoțimii din județul Arad.

Congresul general a clerului din întreaga Țară în vederea legii pentru salarizarea preoțească se va ține Miercuri în 3 Oct. ora 9 în București sala mare „Transilvania“ de pe Bulvd. Schitu Măgureanu, colț cu Bulvd. Elisabeta. Plecarea preoțimii participante din județul nostru va fi din Arad Luni 1 Oct. ora 5 d. m. cu acceleratul Predeal-București.

Nr. 4446 | 1928.

Bibliografie.

Se recomandă PP. CC. Părinți protopopi și preoți, ca pentru completarea bibliotecilor parohiale și mai ales pentru tineret să procure următoarele broșuri foarte folositoare:

1) „*Sfaturi sfinte*„ de icon Gh. V. Șușnea, care localizează într-o frumoasă limbă românească și în vers ușor și reușit texte biblice moralizatoare din Proverbele lui Solomon. Se poate procura dela autor, la sf. Episcopie a Hușilor, cu 6 L. exemplarul.

2) Piesa teatrală: *Cazanul cu rachiu*, lucrată de pr. N. Hodoroabă pentru popor, pentru a combate flagelul alcoolismului. Lucrarea se indică dela sine, ca foarte folositoare. Se poate procura dela autor, cu 15 Lei exemplarul, și cu o reducere de 20% la mai multe exemplare. Recomandând aceasta lucrare, se vor depune străduințe, ca aceasta piesă să fie și reprezentată, la sate și orașe, în tot locul unde ar fi nevoie.

Arad, din ședința Consiliului eparhial ținută la 12 Septemvrie 1928.

Consiliul Eparhial ort. rom, Arad.

Nr. 5008 | 1928.

Comunicat.

La recercare Onor. Minister al Cultelor și Artelor prin aceasta avizăm oficiile protopresbiterale și parohiale, ca să nu corespunde direct cu nici un Minister, ci numai prin chiriarchie.

Arad, la 20 Septemvrie 1928.

Consiliul Eparhiei ort. române a Aradului.

Nr. 5010 | 1928.

Notă.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în anul acesta nu se va publica nici un concurs pentru burse dela eparhie, deoarece fundațiunile din chestiune, în urma împrejurărilor neastârătoare de Consiliul eparhial, nu dispune de venituri suficiente.

Din ședința dela 12 Septemvrie 1928.

Consiliul Eparhial ortodox român.

INFORMAȚIUNI.

— Domnița Ileana, fiica Malestății Sale Regina Maria și a neuitatului nostru Rege Ferdinand I., e vorba să se logodească cu prințul german Heinrich Schaumburg Lippe.

— Românii din Iugoslavia sunt foarte năcăjiți din pricina că sârbii le pun fel de fel de piedeci și în școli și în biserici și în viața lor de toate zilele. Sârbii, să poartă cu românii de acolo ca și cu robii. Nu vor să le dea pământ, iar dacă unii din ei au o bucățică, o iau și pe aceasta și-o dau vre-unui sârb. Mare prigonă pe capul fraților noștri de acolo. Ar trebui ca guvernul nostru să amintească sârbilor că oamenii cu scaun la cap se poartă cinstit cu deaproapele!

— O ligă contra banchetelor s'a cerut la Paris. O mână de omeni din cei mai de seamă a Franței s'au juruit să nu mai meargă la nici un banchet, oricine i-ar chema. Se zice că din societatea aste ar face parte și ministru Poincare. Iată un lucru bun, pe care n'o să-l malmuțărăm dela francezi, cum facem cu lucrurile rele. Pentru că românului îi plac banchetele și șampania. Pagubă!

— O broască într'un pachet cu tutun a găsit un francez fumător. Adecă și în alte țări se întâmplă treburi asemănătoare cu cele dela noi. Noi ne mărginim să găsim în tutun ori în țigări: smocuri de păr, cozi de ceapă, cârpe, pae, cue, cozi de șoarec și altele. Tot francezii mai norocoși. Ne-o întrecut și aici.

Bolșevicii cârmultori ai Rusiei își bat joc de acum de toate înțelegerile ce se fac între noroade pentru a statornici pacea în lume. Acum, când s'a iscălit înțelegerea numită; pactul Kellog, au dat ordin tuturor gazetelor din Rusia să injure neamurile cari doresc pacea și să spurce, ca țiganii, pe cei cari iscălesc și întăresc cu pecetea țărilor astfel de năzuință pentru oprirea războaelor. Bolșevicii, se vede treabă, că nu sunt altceva decât draci în piele de om cari caută numai zăanie și sânge de om.

În Iugoslavia sunt mari frământări politice în vederea împreunării partidului radical sloven cu cel țărănist croat. S'ar face în acest caz, un partid puternic care ar putea aduce multă liniște în țară.

Kemal Pașa, conducătorul Turciei de azi, e vorba să fie ales ca rege al Turciei. Aceasta din pricina că din toate colțurile Turciei l-se trimit scrisori pentru a face din Turcia regat.

Pedeapsa cu moartea pentru acei cari omoară și fură ca în codru, este cerută de către domnul Nicolae Iorga într'un articol din „Neamul Românesc“.

Acest mare învățat al nostru, care cunoaște istoria neamului, vede că numai așa s'ar putea aduce cinste în treburile publice, în mânăuirea banului public. Ar veni cam ca pe vremea lui Țepeș Vodă, când or ce perdeai, găseai a doua zi. Așa de mare frică aveau atunci, oamenii de țeapă.

Și Polonia vrea să se schimbe din republică în regat. Așa scrie gazeta „Slovo“, care cere ca cel dintâi rege să fie mareșalul Pilsudski,

Și Ungaria se tot zbucliamă toată vreme de după război, ca să se schimbe din republică în regat. Dar se pare că schimbarea aceasta nu se va mai face fiindcă partidul politic, care cerea aceasta, a fost înghițit de alt partid. Înghițitura n'a fost prea grea pentru că numai 4 deputați unguri aveau dorința să trăiască sub ocârmuirea unui rege ungur.

— In Azia de miază-zi, unde până acum a fost totdeauna cald, a început un frig strașnic, care îmbolnăvește și prăpădește și oameni și vite. Se schimbă fața lumii.

— In America, unde până acum a fost răcoare, căldurile mari pricinuesc pagube însemnate.

— Războiul somnului. — Toate gazetele din lume scriu că războiul care o să vină (dacă va mai veni vre-odată) are să fie un război al somnului. Adecă toți luptătorii și tot norodul dușman va fi adormit cu un fel de leacuri adormitoare ce vor fi zvârlite din aeroplane. Nu va fi sânge, nu vor fi oameni morți. Tot e ceva, dar tot nu-i bine, fiindcă, ori în ce fel se va face războiul de mâine, tot nenorociri și pagube va aduce.

— Ochii, se știe că la om și la animal sunt doi, Dar muștele și gândăniile au mai mulți ochi împreunăți la un loc, făcându-te să vezi, la ele, tot numai doi ochi, Un învățat s'a ocupat și cu treaba aceasta și a găsit că sunt gândăniile cari au și 25 mii de ochii. Furnica are 2400 de ochii.

Nr. 5070 | 1928.

Onorată Redacție.

Veți binevoi a publica următoarele, la rubrica informațiilor literare:

Consiliul eparhial a luat cunoștință de edificătoarea broșură cu Nr. 3 din Biblioteca Bunului Creștin, redactată la Episcopia ort. din Oradea, scrisă de, fostul predicator pocăit Gheorghe Popa sub titlul „Cine sunt pocăiții?“ Broșura este vrednică de toată luarea aminte și de a fi lăsată cât mai mult prin comunele cu sectari. O recomandăm foarte stăruiitor. Se poate procura dela Sf. Episcopie ort. din Oradea. Arad, din ședința dela 12 Septembrie 1928.

† Grigorie
Episcop.

CONCURSE

In temeiul rezoluțiunii Ven. Consiliu Eparhial Nr. 4337 | 928 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul Biserica și Școala, îndeplinirea parohiei din nou înființate din comuna Munar.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 32 jug. cad. pământ arător.
2. Stolele legale.

3. Birul preoțesc și anume pentru 1 loc întreg de casă 15 litre grâu, pentru 1/2 loc de casă 7 1/2 litre grâu, iar de jug. 2 litre de grâu.

4. Intregirea dela stat, pe care însă parohia nu o garantează.

5. Locuințele în natură.

6. Parohia este de cl. II (doua)

Alesul va catehiza elevii școlii primare, va predica regufat în sfânta biserică și va suporta toate dările după venitul parohial. Recurenții să-și înainteze cererile de recurs adresate consiliului parohial ort. rom. din Munar și înstituite cu documentele de cvalificațiune și dovezile de serviciu, Oficiului protopopesc ort. român B. Comloș, iar dânsii să se prezinte cu observarea dispozițiilor Șlul 33 a Regulamentului pentru parohii în sfânta biserică din Munar spre a se face cunoscuți credincioșilor.

Recurenții din alte Eparhii vor produce învoirea Prea Sfinției Sale D-lui Episcop Diecezan de a putea recurge la acesta parohie.

Munar din ședința Consiliului parohial dela 2 Septembrie 1928.

(ss) Leon Blaga

(ss) Savu Ionescu

președintele

notar

In înțelegere cu: (ss) Dr. Ștefan Cioroian pp. ort. rom.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cls III. Ohaba-Lungă din tractul Balașului, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul Biserica și Școala. Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructului sesiunii parohiale de 32 lughere.

2. Intravilan de 1/2 jugăr.

3. Stolele legale.

4. Întregirea dela stat. Reflectanții la acest post au să-și înainteze petițiile concursuale, instruite amăsurat regulamentelor în vigoare, Consiliului parohial din Ohaba-Lungă, pe calea oficiului protopopesc al Balașului din Leucuseșit și sunt poștiți a se prezenta în termenul concursual, într'o Duminică s'au sărbătoare în sfta biserică din Ohaba-Lungă spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie. Alesul are să supoarte toate sarcinile publice după beneficiile din parohie.

Casă parohială nu este alesul are singur să se îngrijească de locuință. Dorința consiliului parohial este ca reflectantul să fie și învățător, și ca atare ar avea locuință la școală. Întrucât reflectanții sunt din altă dieceză trebuie să arate învoirea P. S. D. Episcop diecezan. D. c. m. s. Nicolae Burdea m. p. preș. cons. paroh. Petru Benescu m. p. not. cons. paroh.

In înțelegerea cu: Ioan Trifu adm. protopopesc.

—□—

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.
Cenzurat: Prefectura Județului.